

Vastineen antaminen Pirkanmaan maakuntamuseon lausuntoon Santamäen asemakaavaluonnoksesta

KH 17.08.2026 § 141
371/10.02.03/2024

Vireillä oleva Santamäen asemakaavamuutos koskee kunnan omistamaa Harjun päiväkodin rakennuspaikkaa Onkkaalan Syrjänharjunttiellä. Kaavaluonnos pidettiin nähtävillä 29.1.-28.2.2025.

Kaavaluonnosta varten oli Pirkanmaan maakuntamuseon kehotuksesta laadittu päiväkotirakennuksen rakennusinventointi. Rakennus on alun perin rakennettu 1949 kunnan ensimmäiseksi terveystaloksi kansallisten tyyppiirustusten mukaan.

Kunnanhallitus on viimeksi 9.3.2026 hyväksymässään kiinteistöomaisuuden salkutuksessa luokitellut Harjun päiväkodin luokkaan 4 – luovuttavat rakennukset jotka myydään tai puretaan. Rakennuksen kunnan on todettu olevan välttävä ja sen pidempiaikainen säilyttäminen edellyttäisi kattavaa peruskorjausta.

Pirkanmaan maakuntamuseo antoi kaavaluonnoksesta oheismateriaalina olevan lausunnon. Siinä se katsoo, että kaavahankkeen kehittämistä tulisi jatkaa ottamalla lähtökohdaksi entisen terveystalon säilyttäminen.

Kunnan maankäyttötyöryhmä on sittemmin asemakaavaa ja lausuntoa käsitellessään todennut, että rakennukselle tulisi hakea purkamislupaa. Asemakaavamuutosta voidaan sitten jatkaa saatavan lupapäätöksen perusteella.

Hallintosäännön mukaan purkamisluvan hakemisesta kunnan hankkeelle vastaa tekninen johtaja. Samassa yhteydessä on syytä antaa kirjallinen vastine maakuntamuseon lausuntoon, mistä vastaa kunnanhallitus.

Toimivallan peruste

Hallintosääntö 19 §

Valmistelija

Aarni-Pekka Jakonen, maankäytön suunnittelija
p. 040 737 5390, aarni-pekka.jakonen@palkane.fi

Esitys

Kunnanjohtaja Tatu Ujula

Kunnanhallitus antaa Pirkanmaan maakuntamuseon lausuntoon seuraavan vastineen:

Pirkanmaan maakuntamuseo huomauttaa, ettei terveystalolle tehdystä inventointilomakkeesta käy ilmi inventoinnin arviointikriteeristö.

Kohteen arvottamisessa on arvioitu sen rakennushistorialliset, maisemalliset ja historialliset arvot.

Rakennushistoriallinen arvo liittyy muun muassa seuraaviin asioihin:

- Kohde on edustaa tiettyä arkkitehtonista tyyliä.
- Kohteessa on käytetty rakennusteknisesti tyyppillisiä tai uniikkeja ratkaisuja.
- Kohde on oman aikakautensa ja rakennusperinteen tyyppinen edustaja.

Maisemallinen arvo liittyy muun muassa seuraaviin asioihin:

- Kohde on osa laajempaa ympäristökokonaisuutta.
- Kohde näkyy ympäristössään hyvin.
- Kohde muodostaa oman maisemallisen kokonaisuuden.

Historiallinen arvo liittyy muun muassa seuraaviin asioihin:

- Kohde on asutushistoriallisesti arvokas.
- Kohde on arvokas teollisuushistorian kannalta.
- Kohde on sosiaalishistoriallisesti arvokas ja edustaa esimerkiksi alueelle tyypillistä elämäntapaa.
- Kohde on aate-, sivistys-, henkilö- tai tapahtumahistoriallisesti arvokas.

*) Arvoluokkien jaotus:

Arvoluokka 1: Kohde on historiallisesti ja maisemallisesti erittäin merkittävä sekä säilyttänyt hyvin rakennushistoriallisen luonteensa.

Arvoluokka 2: Kohteella on historiallista ja/tai maisemallista arvoa. Lisäksi se on säilyttänyt melko hyvin rakennushistorialliset ominaispiirteensä.

Arvoluokka 3: Kohde on osa suurempaa historiallisesti merkittävää kokonaisuutta tai se on maiseman osana merkittävä, vaikka siihen on tehty melko runsaasti/runsaasti rakennushistoriallista arvoa heikentäviä muutoksia.

Inventoinnin yhteydessä kohteella on todettu olevan kulttuurihistoriallista merkitystä valtakunnallisen terveystaloilmiön ja kansanterveysaatteen edustajana sekä Pälkäneen kunnan sosiaali- ja terveyspalveluiden historian merkkipylväänä.

Kohteella on rakennushistoriallista arvoa sen ollessa hyvin säilynyt esimerkki TT2-tyyppipiirustusten mukaan rakennetusta terveystalosta. Muutoksia on tehty eteislaajennuksen ja hätäpoistumisportaiden osalta.

Rakennuspaikka sijaitsee Pälkäneen kulttuurimaiseman maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella ja Syrjänharjun geologisesti arvokkaan harjualueen päässä. Rakennus kuitenkin sulautuu metsäisen harjumaiseman puustoon eikä merkittävästi erotu ympäristöönsä. Kohde sijaitsee Pälkäneen valtakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön (RKY) alueella, muttei ole osa sen merkittävimpiä ydinalueita.

Kohteella ei ole todettu olevan sellaista maisemallista arvoa tai muita erittäin merkittäviä arvoja, jotka nostaisivat sen arvoluokkaan 1, joten se on arvotettu arvoluokkaan 2.

Harjun päiväkodin nykyinen käyttö tulee päättymään lähivuosina, eikä kunnalla enää ole omaa käyttöä rakennukselle. Vanhan rakennuksen kattava ulkoverhousta, ikkunoita, perustusten, väli- ja yläpohjien sekä seinien rakenteita ja eristeitä, ilmanvaihtojärjestelmää, lämmitysjärjestelmää, salaojajärjestelmää sekä LVIS-järjestelmiä koskeva peruskorjaus tulisi olemaan taloudellisesti ja toteutukseltaan haastava.

Pälkäneen kunta kiittää maakuntamuseota tämän lausunnosta ja kohteen arviontiin käyttämästään asiantuntemuksesta. Asiaa punnittuaan ja kunnan kokonaisuus huomioituaan kunta kuitenkin päättää edetä rakennuksen suhteen hakemalla sille purkamislupaa ja jatkamalla asemakaavan muutosta saatavan lupapäätöksen pohjalta.

Päätös

Hyväksyttiin esityksen mukaisesti.